

Forstand paa praktisk Politik, vide er et Standpunkt, som ikke kan gennemføres ved nogen som helst større Sags Løsning, maa man indrømme, at det Forslag, som de Herrer rette en saa skarp Kritik imod, vilde, hvis det var gennemført i Fjor, have været den største og betydningsfuldeste Udvidelse af Smaamandens offentlige Rettigheder og ikke mindst af Husmændenes og Arbejdernes, som er kommen her i Landet siden Grundloven. (Afbrydelse). Ubetinget! Aldrig har der siden Grundloven foreligget nogen Lovgivningsforanstaltning, hvorved Smaamandens offentlige Rettigheder ere blevne i saa væsentlig Grad udvidede, som Tilfældet vilde have været, hvis Regeringens Tilbud i Valgretssagen var bleven gennemført; det er en ubestridelig Sandhed.

Men skønt jeg tror, at Angreb af den Art, som her har været fremme, skulle og maa prelle af, er jeg dog ikke blind for, at den tunge Ende af Regeringens Værk er tilbage: de store Mærkesagers Gennemførelse, der med den politiske Organisation, vi have her i Landet, ikke kunne tænkes gennemførte uden visse Afslag, og uden at der aabnes Mulighed for Angreb af ret ondartet Karakter. Det er det ene. Men dernæst er der de finansielle Vanskeligheder, der ville blive den besværligste Del, den mest angribelige Del af, hvad der af Regeringens Gerning staar tilbage. En uhyre Lettelse har det været for begge Venstregeringer, at de have haft den gode finansielle Tilstand, som er skabt derved, at Venstregeringernes Aar i alt væsentligt have været Opgangsaar, hvorved de ogsaa politisk set ere blevne baarne oppe af den økonomiske Bølge. Men nogen Fortjeneste deraf have Regeringerne ogsaa selv, idet det har været paa Venstreministeriernes Initiativ, og ikke mindst paa det første Venstreministeriums Initiativ, at der er blevet vedtaget økonomiske Forsigtighedsforanstaltninger. Jeg sigter her særlig til de store Takstforhøjelser, som i ikke ringe Grad have bidraget til de gode økonomiske Resultater, som Finanshusholdningen udviser. Men hvor meget det nu skyldes delvis Konjunkturerne og delvis en klog Finanspolitik, saa har der været opadgaende Tider, medens de Love, der kræve de største finansielle Ofre, endnu ikke have kunnet gennemføres. Nu bliver det anderledes, nu ville vi komme til de store finansielt betydningsfulde og bekostelige Loves Gennemførelse, og nu kommer ogsaa den økonomiske Nedgang, det kan ikke undgaas.

Saa staar der bag ved de Love, der foreligge, og som umiddelbart kunne overses, Ordningen af den store Forsvarssag. Forsvarssagen her i Landet har ikke saaledes som i andre Lande været en Sag, der har været egnet til at samle Partierne, den har tværtimod været en af de Sager, som have splittet Partierne. Hovedansvaret herfor lægger jeg ubetinget paa det regerende Højre, som i sin Tid har benyttet denne Sag paa den noksom bekendte Maade og derved for Slægtled bragt Forsvarssagen i den Stilling, som den nu har. Der er ogsaa begaaet Fejl fra andre Sider. Imidlertid maa denne Sag løses, og den maa løses ret snart. Jeg tror ikke, den taaler at vente. Det forekommer mig, at saa godt som ethvert Ord, man læser og hører om de politiske Forholds Udvikling i Europa, gør en klar paa dette, at vi maa have en Ordning af vore Forsvarsforhold, det er ganske nødvendigt. Jeg har hørt og hører vedblivende til dem, der stærkt hævde, at der maa tages væsentlige økonomiske Hensyn, vi maa ikke overse den økonomiske Begrænsning, vi arbejder under, men der maa dog ikke udelukkende tages økonomiske Hensyn. Ved denne Sags Ordning maa ogsaa andre Hensyn gøres gældende, det er ikke Opgaven at faa det billigst mulige, ligegyldigt hvad vi saa faa, thi hvad vi faa eller ikke faa, kan komme til at spille en meget betydelig Rolle for Bevarelsen af Landets Selvstændighed. Hvor ringe Tillid jeg end har til Danmarks militære Modstandsevne, noget kan der gøres, og noget vil der absolut blive krævet af os af andre Magter, for at vi overhovedet kunne blive respekterede som neutral Stat. Derfor er det at haabe, at denne Sag snart kommer frem til Løsning.

Jeg har adskillige Gange her fra denne Plads lyst efter Forsvarskommissionens Betænkning, jeg behøver ikke at gøre det i Aar. Det er en offentlig Hemmelighed, at den vil komme til at foreligge om ikke lang Tid, det er i hvert Fald kun Maaneder, det drejer sig om, det gaar jeg ud fra, og jeg vilde ogsaa meget beklage, om det ikke var Tilfældet. Det er saa meget væsentligere, som allerede Forsvarsagitationen fra den ene og den anden Side har sat ind med fuld Fart, og skønt jeg aldeles ikke underkender de gode og fædrelandskærlige Hensigter, der kunne være hos den ene og den anden Part — det være langt fra mig at frakende dem, som ønske alt Forsvar afskaffet, fædrelandskærlige Hensigter, det have de naturligvis lige saavel